

[Justitsministeren.]

vel at mærke fremtidig kommer til veje under betryggende former, er umiddelbart eksegebil, altså umiddelbart kan fuldbyrdes. Det synes jeg er en meget vigtig ting, og det må selvfølgelig spare en masse tid.

Men jeg kan heller ikke afvise, at hr. Gudme har nogen ret i, at der er visse diskretionshensyn, der gør, at folk foretrækker voldgift fremfor at komme med deres problemer i et offentligt retsmøde. Hvorvidt man så skal tage anledning til af disse bemærkninger at ændre på retsplejelovens bestemmelser om offentlighed i borgerlige sager, vil jeg nu nok sætte et stort spørgsmålstegn ved. Jeg tror, det vil være lidt svært at få tilslutning til at lukke dørene. Men jeg er ganske klar over, at det er et problem, som vi kan tage under overvejelse, og på den givne foranledning vil jeg sørge for, at retsplejerådet kommer til at behandle det, når det kan passe ind i rådets arbejdsprogram; som bekendt har retsplejerådet efterhånden fået adskillige problemer til overvejelse.

Det var vist de væsentligste af de ting, der blev fremført. Jeg synes også, jeg vil pege på, at det er en meget stor fordel, at man nu kan få de ordinære domstoles bistand til optagelse af bevis, sådan at vi får betryggende former for oplysning af voldgiftssagerne. Det tror jeg er et vældigt fremskridt.

I øvrigt tak for behandlingen og for tilslutningen. Jeg vil selvfølgelig bidrage under arbejdet i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om retsafgifter.

(Lovforslaget (nr. 50) findes i tillæg A. sp. 887, fremsættelsen i tidenden sp. 879).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Erenbjerg: Dette forslag til lov om ændring af retsafgifter slutter sig til det af justitsministeren fremsatte lovforslag om voldgift, og gennemførelsen af lov om voldgift nødvendiggør en tilføjelse til lov nr. 206 af 21. maj 1969, idet der ellers ikke vil være hjemmel til at opkræve afgift af nogle retsforretninger, som domstolene ifølge forslag til lov om voldgift kan komme til at udføre. Det må anses for rimeligt, at der i de tilfælde, hvor parterne anmoder domstolene om bistand, svares en afgift på 50 kr., som er det, der ifølge forslaget skal opkræves.

Jeg skal hermed tilsige mit partis støtte til gennemførelsen af lovforslaget.

Thestrup: På mit partis vegne kan jeg tiltræde lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme [af Henry Christensen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 51) findes i tillæg A. sp. 889, fremsættelsen i tidenden sp. 945).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Loft over grundskyldprocenten) [af Juul-Madsen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 59) findes i tillæg A. sp. 987, fremsættelsen i tidenden sp. 1231).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Egon Jensen): De lovforslag, der her er til behandling, er meget forskelligt formuleret, men begge går ud på at fastsætte overgrænser for kommunernes udskrivning af grundskyld. For venstres vedkommende drejer det sig om, at tallet for grundskyldpromillen fastsættes til det samme som tallet for beskatningsprocenten, og for de konservatives vedkommende om 2 gange beskatningsprocenten samtidig med en maksimal overgrænse for grundskylden på 20 pct. af den samlede skatteindtægt.

Af de bemærkninger, der ledsager lovforslagene, kunne man få det indtryk, at der for tiden foregår en brandskatning af landets faste ejendomme. Men forholdet er i virkeligheden det, at kun meget få kommuner har hævet deres grundskyldpromiller op over et ganske jævnt niveau. For 1971-72 er der 4 kommuner ud af 277, der har en grundskyldpromille på over 30, og når man i disse kommuner har det, er det formentlig særlige forhold og en anden vurdering, der har gjort sig gældende. Derfor vil jeg gerne redegøre nærmere over for det udvalg, som jeg går ud fra vil blive nedsat til behandling af lovforslagene.

Udskrivning af grundskyld er jo sammen med udskrivning af kommunal indkomstskat de vigtigste kilder til dækningen af kommunernes udgiftsbehov, og jeg finder det meget betænkeligt at gribe ind i kommunalbestyrelsens skøn over, hvorledes udskrivningen i den enkelte kommune bedst kan fordeles på de to skattegrundlag. Jeg vil gerne gøre den bemærkning, at selv om man sætter loft for beskatningen i kommunerne, får man ikke derigennem en ensartet beskatning, og man får i hvert fald heller ikke set ud fra andre synspunkter det, man kalder en retfærdig beskatning.

I denne forbindelse vil jeg gerne påpege, at det i visse tilfælde kan være en endog ganske betydelig økonomisk fordel for en kommunes beboere, at grundbeskatningen er høj. Jeg tænker her navnlig på kommuner, der inden for deres område i større omfang rummer virksomheder og arealer, hvis ejere er bosat uden for kommunen, og som man ved fastsættelsen af grundskyldpromillens størrelse har ønsket at pålægge et efter kommunalbestyrelsens skøn passende bidrag til dækning af kommunens udgifter. En nedsættelse af grundbeskatningen i så-

danne tilfælde ville jo medføre, at en del af det grundskyldprovenu, som man hidtil havde fået udefra, nu måtte dækkes gennem en i visse tilfælde endog ret betydelig forøgelse af beboernes indkomstbeskatning.

Ejendomsskattelovgivningen har tidligere indeholdt en højeste grænse for den sognekommunale, men ikke for den købstadkommunale grundskyldpromille, nemlig 35. Ved en ændring af ejendomsskatteoven i 1966 blev denne overgrænse imidlertid ophævet fra og med skatteåret 1967-68, idet flertallet i det høje ting dengang fandt, at spørgsmålet om fastsættelse af grundskyldpromillens størrelse helt burde overlades til kommunalbestyrelsens afgørelse. Denne opfattelse anser jeg stadig for rigtig, idet det som nævnt kun er i et fåtal af tilfælde, at grundskyldpromillerne er fastsat væsentligt over det gængse niveau, hvortil kommer, at en høj grundbeskatning, som jeg også har nævnt, kan være en fornuftig økonomisk disposition fra kommunens side.

Jeg mener således ikke, at man bør gribe ind over for kommunernes handlefrihed på dette område, og jeg kan ikke tilslutte mig de fremsatte lovforslag. Men jeg vil gerne sige, at hvis man fremover konstaterer helt urimelige grundbeskatninger, kan man selvfølgelig tage problemet op igen. Men efter min opfattelse eksisterer dette ikke netop i øjeblikket. Det er jo, som enhver ved, et problem om at finde balancen mellem den direkte beskatning og grundbeskatningen, og dér må man i høj grad forlade sig på, at kommunalbestyrelserne rundt omkring i landet er ansvarlige og afvejer meget nøje, hvordan man skal fordele beskatningen.

Erhard Jakobsen: Anledningen er naturligvis ikke den rette til i dag at tage en almindelig diskussion om, hvordan ejendomsskatter virker. Det er ikke den diskussion, vi skal have. Derimod er det en promillediskussion, og det plejer jo altid at rejse vældige bølger her i folketinget, hvad enten man diskuterer, hvor mange promiller blod man skal have i alkoholen, når man skal køre bil, eller hvor mange promille der skal betales af ejendomsværdier.

Det store problem i denne forbindelse, vil jeg gerne fremhæve, er det kommunale selvstyre, som jeg tror enhver politiker fra denne og andre talerstole i landet vil prise

[Erhard Jakobsen.]

meget og højt. Men der er adskillige politikere, der har en tendens til, så snart det kommunale selvstyre medfører kommunale handlinger, der strider mod det, de selv synes er sjovt og rigtigt, at blive meget betænkelige ved det kommunale selvstyre. Se, den går altså ikke, hvis man principielt holder på kommunalt selvstyre.

Jeg ved godt, at det kommunale selvstyre må være begrænset af visse hensyn, hensyn til samfundsøkonomi, hensyn til, at borgere ikke må behandles heit forskelligt i forskellige dele af landet, og det forstår jeg også at indenrigsministeren sådan set vil se på. Men indenrigsministeren sagde også, hvad jeg er glad for at få fastslået, at der ikke er noget i de grundskyldpromiller, man i dag har konstateret, som ministeren vil gribe ind over for. Det vil sige, at når vi i Gladsaxe har 5,6 promille og man i Herstederne har 80, er det ikke noget, ministeren vil blande sig i, og det synes jeg er fornuftig snak. Jeg vil som borgmester i Gladsaxe undre mig over, at man i Herstederne har 80 promille, men jeg blander mig ikke i det, og jeg vil som folketingsmand valgt i Københavns amt forsvare Herstedernes kommunes ret til at opkræve 80 promille, hvis man ved mange forskellige undersøgelser af industriens andel i det samlede jordareal osv. når frem til, at det er den klogeste politik i Herstederne.

Må jeg minde de ordførere, der nu vil foreslå en slags øvre grænse, om, at vi engang har haft ikke bare en øvre grænse, men også en nedre grænse. Hvis man rejser spørgsmålet om en øverste grænse, kommer man helt uvægerligt ind på, at der også er kræfter, der ønsker en nederste grænse. Det vil jeg på mange grundejeres vegne varmt anbefale at man ikke piller ved. Hvis man ønsker ensartethed, er det i alt fald ikke promillerne, man skal gøre ensartede. Jeg skal bare minde om, at den grund, der i min kommune er vurderet til 100.000 kr., i en hvilken som helst provinskommune i Jylland ville være vurderet til 8.000 kr. eller 7.000 kr. eller 5.000 kr., og så får samme promille og rigtignok også en promillegrænse helt forskellige virkninger de to steder. Derfor kan man ikke gøre promillegrænser få nogen ensartethed, hvis det er det, man vil tilstræbe.

Der er ét forhold, som jeg nok synes indenrigsministeren med rette kan være særlig opmærksom på, og det er det, som hr. Henry Christensen har fremhævet i sine kommentarer for forslagsstillerne i sin tid: hvis der er kommuner, der bevidst søger at få nedsat statsskatten, altså kommunens borgeres samlede bidrag til samfundsøkonomien, ved at holde en høj grundskyldpromille, kan der være grund til at kigge på det. Men i øvrigt var jeg meget lykkelig over at høre, at indenrigsministeren ser det som sin opgave også at beskytte kommunernes ret til at dele sol og vind lige. Den højeste domstol her kan ikke være folketinget. Det må være de vælgere, der vælger deres styre ude i de lokale områder.

Juul-Madsen: Må jeg indledningsvis sige, at hvis alle kommuner førte samme grundskyldpolitik som den, det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen fører i sin kommune, havde der ikke været grund til at komme med de to lovforslag, der i dag er til behandling. Men sådan er det jo ikke. Det gik nemlig netop, som det konservative folkeparti frygtede, da vi i 1966 stemte imod det forslag, der ophævede det loft over grundskyldpromillerne, man havde dengang, loftet på 35 promille. Vi frygtede, at der ville være kommuner, måske ikke noget stort antal kommuner, men navnlig meget store kommuner, som ville misbruge den frihed, der herved blev givet.

Det er rigtigt, som hr. Erhard Jakobsen og indenrigsministeren understregede, at vi skal værne om det kommunale selvstyre. Men det kommunale selvstyre må så også arbejde under ansvar, og jeg vil tillade mig at sige, at når man i en meget stor kommune kan nå frem til, at man ikke bare af fiskale grunde, men, som det er sagt derude, også af politiske grunde kan opkræve 80 promille i grundskyld, hvortil kommer de 20 promille til amtet, og for erhvervsjendomme 10 promille i dækningsafgift af forskelsværdierne, så har vi at gøre med en udnyttelse af en given frihed for kommunerne, som må gøre det naturligt, at vi andre følger denne udvikling med ængstelse.

Jeg kunne nævne en lang række kommuner, der er godt på vej. I den forbindelse vil jeg gerne understrege, at det konservative folkepartis forslag netop er udarbejdet på en

[Juul-Madsen.]

sådan måde, at det giver et spillerum af betydeligt omfang for kommunerne, således at de kan fastlægge, hvad jeg vil kalde et rimeligt forhold mellem skat på jordværdier og skat på indkomst. Men forslaget siger samtidig, at kommunerne ikke må udskrive med en grundskyldpromille, der er mere end det dobbelte af skatteprocentens tal, eller hvis provenu overstiger $\frac{1}{5}$ af den samlede skatteindtægt. Der skal være et loft, som kommunerne ikke kan komme igennem. Det vil svie til de 4 kommuner, som indenrigsministeren nævnte, og det vil inden længe komme til at svie til mange af de kommuner, der ligger på kanten af de 30 promille, der med en høj grundskyldvurdering godt kan være en meget høj grundbeskatning.

Jeg må i den forbindelse med glæde notere mig ministerens bemærkning om, at hvis kommunerne misbruger den nuværende ordning, så der kommer helt urimelige tilstande, vil også ministeren være parat til at gribe ind. Men jeg må måske så stille det spørgsmål til den højtærede indenrigsminister, om han ikke synes, at man f. eks. i Herstederne er gået meget vidt i sin vurdering af, hvor hårdt man tillade sig at grundbeskatte folk.

For det konservative folkeparti er det ingen løsning, at man har en såkaldt henstandsordning. Man kan ud fra mange synspunkter diskutere, om man skal have en henstandsordning eller ikke. Men man kan ikke diskutere en henstandsordning på det grundlag, at den skal tjene som undskyldning for en højere beskatning af grundværdierne, en faktisk socialisering af grundværdierne. Man må ikke bruge den begrundelse, at kan folk ikke betale, og er de fyldt 65, kan de låne sig frem hos kommunen. For det første er det ikke rimeligt, at ældre folk skal sidde og spise deres ejendomme op, fordi der er en urimelig grundskyldbeskatning. For det andet skal man altså være fyldt 65, og for det tredje er der mange andre lavtlønsgrupper end ligefrem folkepensionisterne.

I det hele taget kan man sammenfattende sige, at det er gældende for grundskyldbeskatningen, at når den når over en vis højde, er den asocial. Den vender den tunge ende nedad, den rammer lavtlønsgrupperne både i den yngre og i den ældre aldersklasse,

og den er kun til gavn for de meget højt lønede, som i kraft af den skattepolitik, der føres herhjemme, har en særlig fordel af, at grundskyldbeskatningen kan trækkes fra på skatteskemaet.

Det synspunkt, det konservative folkeparti forfægter, er altså det synspunkt, at man ikke ad skattevejen må gøre det vanskeligere for de unge at få egen bolig i form af parcelhus eller anden form for eget hus. Vi kender jo betydningen af parcelhuset fra alle sociologiske undersøgelser, der er foretaget, uanset den propaganda, der har været ført og føres mod parcelhusene. I en parentes kan jeg ikke lade være med at tænke på en udtalelse som den, der fremkom fra det ærede medlem af socialistisk folkeparti hr. Ømann under valgkampen, hvor han brugte udtrykket „ligusterfascister“ — hvad han så har ment med det. Eller på den bekymrede nuværende boligminister, der er meget bekymret for, at folk vælger parcelhuset fremfor de efterhånden altfor dyre sociale boliger. Det kan ikke være meningen, at man over grundbeskatningen skal hæmme de unge i at komme i gang med at få foden under eget bord, og det kan heller ikke være meningen, at man via grundskylden skal tvinge de gamle til at låne sig frem hos kommunerne, for at de skal få råd til at blive boende i eget hus.

Derfor er det konservative folkeparti kommet med et forslag, som kun rammer et lille antal af kommunerne i øjeblikket, men som på lang sigt vil hindre et stort antal af kommuner i at begå den samme fejltagelse, som man begår i Herstederne, i Brøndbyerne, i Karlebo og i andre kommuner, der kunne nævnes, hvor man er højt oppe i grundskyldpromillerne.

Det er efter vor opfattelse sådan, at der må være et rimeligt forhold mellem beskatning af indkomst og beskatning af fast ejendom. Men man må ikke kunne misbruge den frihed, der gives kommunerne. Derfor har vi altså ønsket at lægge frem til drøftelse i folketinget et forslag, der behandler disse ting på en sådan måde, at man giver kommunerne et stort spillerum, men lægger et loft, der garanterer parcelhusejerne mod i fremtiden at blive brandbeskattet af kommuner, der ønsker at føre en ganske bestemt politik i disse spørgsmål.

Enggaard: Da venstre i november måned fremsatte sit forslag om begrænsning af udskrivning af kommunal grundskyld, skete det på baggrund af den iagttagelse, at der gennem de senere år og nu senest ved budgetlægningen i september måned var sket det i de enkelte kommuner, at en stadig større kreds af disse kommuner var gået over til en højere grundbeskatning. Medens det tidligere var hver ottende kommune, som havde en grundskyldpromille over 20, var det nu senest blevet hver fjerde. Der er altså en tydelig udvikling i gang, og det er der naturligvis grunde til. Men der er også grunde til, at man fra samfundsmagtens side søger at sætte en begrænsning ind over for, at et flertal i de enkelte kommunalbestyrelser er i stand til at disponere på en sådan måde, at det rammer et mindretal af befolkningen i kommunerne urimeligt. Der er meget væsentlige argumenter til fordel for, at man undgår de højeste grundskyldpromiller.

Venstre har ment, at det var rimeligt at fastsætte dette loft, som vi foreslår til i promille at være lig med den beskatningsprocent, som kommunen har. Derved opnår man, at et sådant loft er bevægeligt, sådan at forstå, at hvis en kommune har brug for store skattemidler, så er den i stand til at skaffe sig disse midler ved samtidig at hæve beskatningen både på indkomst og på ejendom. Omvendt, hvis en kommune er velstillet og kun behøver små midler, så er den i stand til også at administrere det efter disse regler, men sådan at begge procentsatser eller promillesatser falder i samme takt.

Vi mener fra venstres side, at vort forslag er rimeligt, og mener, at det ligger i et mere naturligt leje end det loft, som tilsvarende er foreslået fra det konservative folkepartis side.

Når vi så stærkt går ind for, at der vises hensyn over for mindretal i de enkelte kommuner, så hænger det for det første sammen med spørgsmålet om erhvervenes vilkår. Det kan principielt ikke være rigtigt, at en betydelig del af skattebyrden bæres som en fast udgift af erhvervsdrivende uden hensyn til deres indkomstforhold. Den beskatning, som må ske af erhvervsdrivende, bør for hovedpartens vedkommende ske over indkomsten, fordi det er den, der er et udtryk for skatteevnen, og ikke i hvor stor

eller lille udstrækning man anvender produktionsmidlet jord i sin virksomhed.

Jeg vil også pege på det hensyn, der er til, at erhvervsdrivende i forskellige kommuner så vidt muligt har ens konkurrencevilkår. Jeg kan bestemt være enig med hr. Erhard Jakobsen, der var socialdemokratiets ordfører her i dag, om, at det har meget betydning for erhvervene, at man har en lav grundbeskatning, men det må også være sådan, at den erhvervsdrivende, der i Gladsaxe kommune kan glæde sig over en lav grundskyldpromille, i sin konkurrence over for erhvervsdrivende i andre kommuner er stillet nogenlunde lige med konkurrenterne, og at man ikke favoriserer ham alt for stærkt i forhold til f. eks. en konkurrent, som er bosat i Herstedernes kommune, men som skal afsætte sine produkter på det selv samme marked.

Jeg har ikke noget ønske om, og det har venstre ikke, at vi i forbindelse med forslag af denne karakter skrider til også at fastsætte en undergrænse for grundskyldpromillens størrelse. Derfor er det bevidst ikke taget med i vort forslag, og hr. Erhard Jakobsen kan være ganske rolig for, at vi fortsat ser med betydelig sympati på, at han i sin kommune — og andre kommuner som han — fastholder en lav grundskyldpromille.

Det andet hovedargument, som jeg ville fremføre for, at det kan være rimeligt — og for en del kommuners vedkommende er nødvendigt — at samfundet griber ind, er de sociale hensyn. Jeg tror, at man i socialdemokratiet, der jo ved sin indenrigsminister og sin ordfører afviste denne tanke, nok burde skænke det nogle flere tanker, om man ikke i virkeligheden ved ikke at fastsætte rimelige grænser for beskatningen af fast ejendom er mindre social i sin tankegang. De sociale hensyn må i første omgang efter venstres mening gå på det, at pensionister og andre, som har lave indkomster, i virkeligheden er dem, der rammes særlig hårdt i kommuner, hvor grundbeskatningen er høj. Det gælder, hvad enten det er folk, som bor i eget hus, eller det er folk, som har en lejlighed; den høje grundbeskatning kommer jo til udtryk i begge tilfælde igennem den udgift, der er til boligen. Man kan vel med en tilnærmelse sige, at i kommunerne er det sådan, at beboere, som har en indkomst

[Enggaard.]

under gennemsnittet, vil have en fordel af en lav grundskyldpromille, mens de beboere, som har indkomst over kommunens gennemsnitsindkomst, vil se deres egoistiske fordel i at have en høj grundskyldpromille. Dette hænger naturligvis sammen med — i modsætning til tidligere — at fradragsretten for indkomstskat ikke længere eksisterer, hvorimod ejendomsskatterne er fradragsberettigede. Derfor tror jeg også, at det i stadig større omfang vil være sådan, at det går op for folk — jeg håber også, det går op for socialdemokratiet — at en hård grundbeskatning i virkeligheden i udpræget grad vender den tunge ende nedad.

Jeg vil også henlede indenrigsministerens opmærksomhed på, at hvis en kommune går over til en høj grundbeskatning, så forrykker det den byrdefordeling indbyrdes mellem kommunerne, som vi har, og forholdet mellem kommuner og stat. En kommune, som går over til en høj grundbeskatning, sænker i virkeligheden sit indkomstgrundlag i forhold til statsskatten, og den sænker det beregningsgrundlag, som bl. a. også den landsomfattende udligning beregnes på. Derfor er der også her et hensyn fra samfundet at tage til, at man stadig nogenlunde bevarer det udgangspunkt, som man havde bl. a. for udligningsmekanismen indbyrdes mellem kommunerne.

Man kan sige, at det forslag, venstre har fremsat, hvorved grundskyldpromillen vel i de typiske kommuner vil blive maksimeret til omkring 20, vil have en afgørende virkning i nogle enkelte kommuner, som i dag har promiller på 50 eller 80, f.eks. Herstederne, f. eks. Brøndbyernes kommune. Jeg erkender, at det kan afstedkomme nogle forandringer dér fra det ene år til det næste. Men det må ikke være noget argument for at afvise et forslag som dette, for det ligger jo i indenrigsministerens hånd, hvis han vil det, igennem en mere rimelig udligningsmekanisme inden for hovedstadsområdet at sikre, at disse betrængte udviklingskommu-

ner bliver stillet likviditetsmæssigt bedre, end tilfældet er i dag.

Jeg henleder udtrykkelig indenrigsministerens opmærksomhed på, at de udligningsordninger, som findes i dag, som står foran deres udløb, og som bør fornys på en eller anden hensigtsmæssig måde vel i indeværende folketingsår, rummer mulighederne for, at disse særlig betrængte kommuner kan tilgodeses i forhold til den situation, som vi kender i dag, hvorved man også vil være i stand til at indpasse de ændringer, som en maksimering af grundskyldpromillen betyder.

Det sidste punkt, jeg ville drage ind i diskussionen, er spørgsmålet om de typiske sommerhuskommuner eller andre kommuner, som har store rekreative arealer. Jeg har f. eks. bemærket, at den del af det konservative forslag, som går på, at højst $\frac{1}{5}$ af den samlede skatteudskrivning må falde på jorden, er ensbetydende med, at der må ske visse betydelige omlægninger af indkomstkilderne i nogle af de nordsjællandske og vestjyske sommerhuskommuner. Det kan naturligvis være et forhold, som har betydning. Vi har også i bemærkningerne til vort forslag gjort opmærksom på, at der kan komme problemer i sådanne typiske sommerhuskommuner eller kommuner med store rekreative arealer, og at vi er parat til at se på det.

Det ville måske ved samme lejlighed være rimeligt også at se på spørgsmålet om, hvordan sommerhusbeboerne bidrager til indkomsterne i sådanne kommuner, og jeg kunne forestille mig, at hele det spørgsmål, som jo er stærkt debatteret i øjeblikket, også på grund af de administrative problemer i forbindelse med sommerhusejernes overførsel af en del af deres kommuneskat fra deres bopælskommune til deres sommerhuskommune, kunne tages op i denne forbindelse. Måske kunne man finde frem til et rimeligt supplement til sommerhuskommunens indgåetsskilder igennem en mere almindelig ordning end den nuværende, som er

[Enggaard.]

baseret på skemaer og opgørelser med stort besvær. Herved kunne man også opnå administrative fordele ved en reform, som kan være hensigtsmæssig ud fra et udlignings-synspunkt.

Jeg skal med disse betragtninger anbefale det forslag, som venstre har fremsat, til en velvillig behandling. Jeg håber, det må være muligt igennem et grundigt arbejde i et udvalg, som nedsættes til behandling af spørgsmålet, at få en yderligere belysning af den faktiske problemstilling, som den foreligger i en række kommuner efterhånden, og også få belyst virkningen af forslag som det, der er fremsat her. Derigennem tror jeg man vil komme frem til en bredere erkendelse, end man har i dag, af, at det er rimeligt og rigtigt at gennemføre forslaget.

Gunnar Jensen: Ved folketingsbeslutningen den 2. juni 1965 opfordredes regeringen Krag til at forenkle ejendomsbeskatningen. Fremtidig skulle der kun være kommunal grundskyld, hvis højde alene fastsattes af kommunerne. På trods af denne beslutning fik man en række år med meget udviklede ejendomsbeskatningsformer. Selv om venstre og konservative i årene derefter nogle gange her i folketinget har udtrykt deres modvilje mod at lade kommunerne selv bestemme grundskatternes og grundskyldpromillernes størrelse, fremsatte indenrigsminister Poul Sørensen 19. februar 1969 et forslag, hvorefter kommunerne helt fik adgang til alene at fastsætte grundskatternes størrelse. Jeg er ikke klar over, om der på daværende tidspunkt var fuldstændig enighed, men jeg kan i hvert fald historisk konstatere, at da indenrigsminister Poul Sørensens forslag blev ophøjet til lov den 12. juni 1969, var både venstre og konservative positive over for den tanke, at kommunerne herefter alene skulle fastsætte grundskyldpromillernes størrelse, og loven blev vedtaget af 141 af tingets medlemmer mod 3, mens 5 undlod af stemme.

Det nu fremsatte forslag om at sætte en overgrænse for, hvor høje kommunernes grundskyldpromiller må være, betegner altså en ændring i opfattelsen af, hvor langt kommunernes selvbestemmelsesret må række. Af de udtalelser, som man har fået fra venstre og konservative, forstår man, at det

i og for sig kun skulle være nogle få kommuner, som blev berørt af det. De konservative nævner en 3-4 kommuner, og det er nok rigtigt, fordi det konservative forslag sætter en promillegrænse på det dobbelte af beskatningsprocenten, men hvis man tænker sig, at venstres forslag var lov i dag, således at kommunerne måtte rette sig efter det i året 1972-73, så måtte 65 pct. af alle kommuner på Sjælland og Lolland-Falster nedsætte deres grundskyldpromille. I Roskilde amt og i Storstrømsamtet skulle 80 pct. af kommunerne nedsætte promillen. Anderledes ligger det i Ringkøbing amt, hvor 16 pct. af kommunerne skulle nedsætte deres grundskyldpromille.

Det kan være vanskeligt generelt at bestemme grundskyldpromillens størrelse. Det, der er rigtigt i den ene kommune, kan være forkert i den anden, alt efter kommunens struktur. Det radikale venstre må nære betænkkelighed ved uden videre at gå ind for forslaget i dets nuværende form, i hvert fald så længe der kun tales om en overgrænse.

Forslagsstillerne til venstres forslag ønsker grundskyldpromillen låst fast til i hvert fald ikke at være højere end den kommunale beskatningsprocent af indkomst. Hvorfor stiller man kun forslag om en overgrænse? Hvad ville man sige til, om også bundgrænsen på samme måde blev knyttet til beskatningsprocenten? Vil man have et loft, må man også have et gulv. Så ville grundskatterne altid følge udskrivningen af den personlige indkomstskat. Selv om kommunernes selvbestemmelsesret derved blev indskrænket en del, ville de dog stadig have en vis lokal indflydelse ved budgetlægningen, og det har tidligere talere været inde på, men man kunne undgå disse store forskelle imellem nabokommunerne, f. eks. 80 promille i den ene og 6 promille i den anden, ihvorvel jeg erkender, at der også her kan gives forklaringer, som kan være plausible.

Efter at man har afskaffet skattefradragreglen for personlige skatter, som man også har været inde på, men har bevaret fradragretten for ejendomsskatter, er der kommet et nyt incitament for nogle kommuner til at lægge mere vægt på grundbeskatningen i forhold til ejendomsbeskatningen. Alt andet lige vil ejendomsskatternes fradrag give en mindre indkomstmasse i den pågældende kommune, hvorved flere penge

[Gunnar Jensen.]

bliver i kommunen fremfor at blive betalt i statsskat. Derved er kommunens disposition ikke længere neutral i forhold til andre kommuner, og det kan være berettiget at diskutere dette spørgsmål i udvalg, og det er vi parate til.

Forslagsstillerne nævner i bemærkningerne til lovforslaget, at de er villige til at drøfte beskatning af sommerhusområder. Jeg fik ikke nogen nærmere klaring på hvordan, men jeg opfatter det som en tilkendegivelse af, at man ikke er fremmed over for princippet om tillægsgrundskyld i disse områder. Efter gældende bestemmelser omfatter tillægsgrundskyld kun landbrugs-ejendomme, hvor ejeren ikke bor i kommunen. Det er nok et spørgsmål, om ikke det bør overvejes at lade reglen om tillægsgrundskyld få gyldighed også for rekreative områder. Det er også en ting, som vi gerne vil drøfte i udvalget.

Vi vil ikke fra det radikale venstre være med til generelt at tvinge kommunerne til at nedsætte grundskatterne, men med de svingninger, vi i de senere år har set, vil vi godt være med til at drøfte den problematik, som er opstået. Selv om vi ikke kan gå ind for forslaget i dets nuværende form, er vi parat til et sagligt og grundigt udvalgsarbejde.

Maigaard: Jeg vil begynde med at erklære mig enig med hr. Erhard Jakobsen, når han peger på, at der må være en ret til at lægge forskellige linjer i kommunerne. Hvis det, vi normalt er så glade for at fremhæve, nemlig at man har et vist råderum ude omkring lokalt, skal have nogen mening, så må det også gælde for beskatningsområdet. Det er demokratisk, og det er også praktisk, for det, der kan være en rimelig og rigtig disposition i Gladsaxe, behøver ikke at være det i Herstederne. Selv om vi er et lille og meget ensartet land, så er kommunerne herhjemme forbavsende forskellige; der er mange variationer, og det er rimeligt, synes jeg, at disse variationer også kan give sig udtryk i beskatningsforholdene.

Jeg vil dernæst gerne fremføre to principielle betragtninger om spørgsmålet. Det første er et undrende spørgsmål til de folk og de partier, der har fremsat de forslag, vi behandler i dag. Hvorfor er det så forkert at

beskatte jord i et land, hvor man kan beskatte fødevarerne? Når man kan beskatte fødevarerne med 15 pct., hvorfor skal det halve land så øjensynlig stå på den anden ende, fordi man har en grundskyldpromille på 80? Jeg har vældig svært ved at se, hvorfor jordværdierne ikke kan beskattes med præcis lige så megen ret som den, hvormed man f. eks. kan beskatte fødevarer eller enhver anden ting. Det er svært og vanskeligt at tage en enkelt ting ud af et beskatningssystem; det udgør en helhed, og det er netop denne helhed, man skulle interessere sig mere for i stedet for at pille i detaljer.

Det andet, som jeg synes er principielt, og som undrer mig en smule, er denne store interesse for ensartethed, når det gælder grundskyldpromillerne. Jeg er helt sikker på, at de fire kommuner, som i år udskriver mere end 30 promille i grundskyld, meget, meget gerne ville støtte tanker som dem, der er lagt frem fra nogle af de borgerlige partiers side, hvis der var tale om en ensartethed i selve beskatningen, men sandheden er jo, at f. eks. Herstedernes kommune, samtidig med at det er den kommune, der har den højeste grundskyldpromille, er en af de kommuner, der har det største skatte-tryk. Jeg tror, det er den kommune, der har det næststørste skatte-tryk, når vi lægger de direkte skatter og jordskatterne sammen.

Det har jo ikke været til at råbe VK-partierne op, når man skulle snakke om disse ting. Tværtimod har den borgerlige regering lavet både et skatteloft og et låneloft, som man kan drøfte betimeligheden af, men som i alt fald i forhold til disse kommuner, som man nu angriber så stærkt, var komplet og aldeles og totalt talentløst. Jeg synes altså, at hvis vi skal tale om ensartethed, så må det dreje sig om ensartethed i beskatningen, ensartethed i skatte-trykket, ensartethed i det, borgeren skal betale, og ikke bare med hensyn til grundskyldpromillen, og så får piben vel nok en anden lyd.

Der er fremsat nogle udtalelser om grundskyldpromillen, som jeg mener er forkerte; man debatterer på et grundlag, som jeg ikke synes er rigtigt. Man siger først — det var hr. Juul-Madsen, der sagde det — at grundskyldpromillen er parcelhusfjendsk. Det er ikke rigtigt. Det er nærmest forkert. Tværtimod synes jeg, hr. Enggaard har ret, når han siger, at folk, som er parcelhusejere, og som

[Maigaard.]

har høje indtægter, har en vældig fordel af en høj grundskyldpromille. Det er korrekt, og det er en af de ting, der gør, at man kan være betænkelig f. eks. ved en grundskyldpromille på 80 i Herstederne. Andre ting gør, at man kan være for, men det er en af de ting, der gør, at man kan være betænkelig, når man skal afveje sine hensyn, og det gør da, at jeg vældig gerne vil vide, om hr. Juul-Madsen og hr. Enggaard vil være med til at drøfte indførelse af en grundbeskatning, som ikke er fradragsberettiget, for så kunne det godt være, man kunne lave noget fornuftigt. Jeg synes, vi må have det moment med ind, når vi kigger på det.

Det er altså efter min mening simpelt hen forkert generelt at hævde, at grundskyldpromillen er parcelhusfjendsk. Jeg ved godt, at man ikke mindst i det konservative parti meget gerne vil gøre dette parcelhusspørgsmål til et stridsspørgsmål, stille det skarpt op og lade, som om vi andre er imod parcelhusejerne. Det er der ikke tale om. Der er i hvert fald ikke tale om det i forbindelse med grundskyldpromillen, for den er ikke parcelhusfjendsk.

Det andet argument, hr. Juul-Madsen fremfører, er, at grundskyldpromillen vender den tunge ende nedad. Dette er heller ikke rigtigt. Man kan hævde med styrke og med argumenter, at vort samlede skattesystem imellem kommunerne vender den tunge ende nedad. Det ville jeg nok mene var rigtigt, idet der er en meget, meget stor forskel på den måde, hvorpå man beskatter folk ude i kommunerne, og det er ulykkeligvis sådan, at borgere i de kommuner, som har borgere med de laveste indkomster, og som derfor er dem, der får den dårligste service, det er af sære grunde dem, som ofte kommer til at betale de højeste skatter. I den samlede beskatning kan der altså være en vældig forskel, men at hævde, at grundskylden særlig vender den tunge ende nedad, det kan ikke holde for et regnestykke; det er simpelt hen ikke rigtigt.

Det tredje argument, som hr. Enggaard var inde på, var, at en aktiv grundskyldpolitik skulle være industrifjendsk. Hr. Enggaard var inde på de ubehageligheder, der kunne være i forbindelse med den forskellige skat, som industrien skulle betale. Jeg vil

godt pege på, at Herstederne har en grundskyldpromille på 80, den har været stigende længe, og den vil formodentlig stige fortsat, men alligevel flytter industri i rigt mål til Herstedernes kommune. Grundskyldpromillen afholder ikke industrien fra at flytte ud.

Jeg er ikke uenig i, at der er en række problemer forbundet med en høj grundskyldpromille. Jeg tror, at Herstedernes kommune, hvor jeg er medlem af kommunalbestyrelsen, kender, jeg tror så at sige hvert eneste problem. Så grundigt er det gennemarbejdet. Jeg tror, det ville være godt at få lagt materialet frem i udvalget. Jeg er helt enig i, at der kan være problemer med det som med alt andet, men jeg kan ikke se, at det, der er lagt op her, på nogen måde rimeliggør, at man særlig skulle tage grundskylden ud. Det er, synes jeg, dogmatik.

Hr. Juul-Madsen mente, at det kunne fremme debatten at erindre om et udtryk, hr. Ømann brugte i valgkampen, hvor han i en helt bestemt situation om et ganske bestemt forslag — det er omhyggeligt refereret i aviserne, hr. Juul-Madsen vil kunne se dér, at han brugte begrebet galt — brugte udtrykket ligusterfascister.

Jeg vil godt fremføre, at vi i mit parti ikke er parcelhusfjender. Det, vi har noget imod, er for det første at man kan have en vældig skattefordel af parcelhuset, for det andet, at man kan tjene så mange penge ved salg af fast ejendom. Men vi er ikke imod, at folk har eget hus; vi er ikke imod enfamilieboligen; det er en god ting. Udtrykket ligusterfascister blev brugt om et helt præcist og kontant forslag i en meget præcis sammenhæng i forbindelse med en organisations ublu krav om en nedsættelse af beskatningen. Hvis hr. Juul-Madsen var interesseret i hr. Ømanns standpunkt og hans udtalelser, så ville han blot ved at slå op i avisen kunne se, i hvilken meget præcis sammenhæng det blev brugt. Der blev her insinueret, at der var tale om en generel karakteristik af parcelhusejerne; det var der ikke tale om, det fremgår af referaterne.

Nu vil VK-partierne slå sig til riddere på parcelhusejerne og bruge grundskyldpromillen til det. Jeg spørger igen: hvorfor gjorde VK-partierne det så ikke, dengang de havde regeringsmagten, dengang de havde flertallet til det?

Indenrigsministeren (*Egon Jensen*): Jeg har i de bemærkninger, jeg gjorde til indledning, ikke afvist, at der ligger problemer, som også er påpeget af de forskellige ordførere, og jeg vil gerne sige, at i det udvalgsarbejde, som kommer, skal jeg være parat til at fremskaffe alle de relevante oplysninger, som udvalget måtte ønske. Men det er rigtigt, som fremhævet både af hr. Erhard Jakobsen og af hr. Gunnar Jensen, at skal man diskutere top, skal man også diskutere bund, og så er vi måske inde i en anden problematik.

Hr. Erhard Jakobsen sagde: hvis man bevidst udnytter muligheden for fradrag af ejendomsskatter til at undgå at komme til at betale statsskat og derigennem lader andre kommuner betale, så er der et problem, som man i høj grad må kigge på. Jeg vil sige det på den måde, at det er ikke særlig klogt, at man netop fremhæver, at det er den høje grundskylds baggrund og begrundelse.

Til hr. Juul-Madsen vil jeg gerne sige, at det er jo i og for sig noget, der følger af sig selv, at hvis man skal betale mindre grundskyld, ja, så skal kommunen altså have højere direkte skatter, og så betyder det, at en del af dem, der kun har deres arealer i kommunen, slipper billigere på kommunens egne beboeres bekostning. Det tror jeg nok man bør tage med i betragtning, når man taler om, at det er socialt og vender den tunge ende nedad.

Jeg erkender blankt, at det konservative forslag er mere rummeligt end venstres. Jeg synes, venstres er, om jeg så må sige, så stramt, at det næsten ikke burde diskuteres, men det tror jeg ikke at hr. Enggaard er enig med mig i.

Når hr. Juul-Madsen siger, at kommunerne misbruger friheden, så vil jeg sige, at det er dog vist et meget stærkt ord, og det skal jeg helt lade stå for hr. Juul-Madsens regning.

Med hensyn til talen om den urimelige grundbeskatningsprocent vil jeg gerne forbeholde mig selv at vurdere, hvornår vi når dertil. Jeg tog ikke Herstederne med i tankerne dengang, idet jeg nu som før vil indrømme, at i Herstederne er der særlige problemer, som også hr. Maigaard var inde på, idet han nævnte, at man netop havde endevendt problemerne og overvejet, hvordan man skulle lægge grundbeskatningen.

Hr. Juul-Madsen sagde, at for ældre mennesker var det et særligt problem, og jeg skal villigt erkende, at der kan være et problem. Men i den udstrækning, vi eventuelt nåede til, at fradrag på selvangivelsen blev et ensartet nedslag — nu blander jeg mig lidt i finansministerens område — altså hvis man fik et fast procentnedslag i skatten i stedet for i indtægten, så hjalp det måske en hel del. Men jeg vil gerne sige til hr. Juul-Madsen, at det forslag, som man fra konservativ side har fremsat, vil jo virke mere socialt i andre kommuner, som har en lav grundbeskatning og herigennem får mulighed for at bringe den op.

Til hr. Enggaard vil jeg gerne sige, at hvor meget grundskylden egentlig rammer nedad, det vil jeg gerne være med til at skaffe oplysninger frem om. Jeg ved, at Herstederne har udarbejdet et vældig godt materiale, som kan stilles til rådighed ved udvalgets behandling.

Der er også problemer vedrørende de udenbys skatteydere, og her er jeg ikke enig med hverken hr. Juul-Madsen eller hr. Enggaard om, at erhvervene ikke skal bidrage til det, som kommunen i øvrigt må bekoste for, at erhvervene kan være der. Endelig ligger der jo det i det, at det kunne også godt være, at der f. eks. var en udenlandsk virksomhed, som ikke gav overskud, og det vil sige, at så fik man ikke så meget som 1 kr. af den virksomhed i den kommune eller i hvert tilfælde et meget, meget ringere beløb.

Sommerhuskommunerne er også et problem, det var hr. Enggaard inde på. Som hr. Gunnar Jensen sagde, vil det ramme en lang række kommuner landet over, hvor man må forhøje den direkte skat.

Så vidt jeg har fornemmet på de tal, jeg foreløbig har set, vil det dreje sig om, at hvis man fulgte disse forslag, skulle Herstederne 4 pct. op i beskatning og Hundested 8 pct. i tilsvarende retning.

Jeg vil gerne advare hr. Enggaard mod at lade den opfattelse sætte sig for meget, at socialdemokratiet skulle være mindre socialt end venstre på dette område. Så vidt mig bekendt er det ikke lige netop venstre- og konservative forslag, der er gennemført i Herstederne, og jeg har ikke ligefrem opfattelsen af, at der føres en politik, som vender den tunge ende nedad. Det er rigtigt, at der kan ligge nogle problemer omkring byrde-

[Indenrigsministeren.]

fordelingen, det er rigtigt, at der i forbindelse med udligningsordningen må arbejdes videre og gives bedre muligheder for de udviklingskommuner, som i forvejen er ramt.

Til hr. Gunnar Jensen har jeg i og for sig ikke særlig mange bemærkninger. Jeg forstod på hr. Gunnar Jensen, at han var villig til at snakke om tingene i udvalget, men at man ikke kunne tage de forslag, som venstre og konservative her har fremsat, og at hr. Gunnar Jensen sagde, at skal der være top, så skal der i hvert fald også være bund. Men så vil jeg blot erindre om, at det ikke er lang tid siden, folketinget fastlagde retningslinjerne for, hvordan vi i vores visdom mente at kommunerne skulle arbejde. Det skal man lige tage med i sine overvejelser.

Hr. Maigaard har jeg i og for sig ingen bemærkninger til ud over den, at uden hensyn til, om man fastsætter en bund og en top, så opnår man ingen ensartet beskatning, man opnår ingen tilstræbt retfærdighed, fordi værdierne rundt omkring i landet er så uens, som de er, og forholdene fra kommune til kommune er så forskellige. Det var derfor, jeg sagde, at jeg er meget betænkelig ved netop på dette område at gribe ind, efter at folketinget har besluttet, at kommunerne selv skulle klare det efter en nøgtern vurdering.

Erhard Jakobsen: Jeg tror, der er én ting, der står helt fast efter denne debat, og det er, at vi alle sammen er enige om, at ensartethed i en beskatning som den, vi prøver at blande os i her, ikke skaber ensartethed i kommunerne, for hvad ligger der i det kommunale selvstyre? Netop at de kommunale selvstyreorganer skal råde bod på den uensartethed, der er fra kommune til kommune. Altså, uensartetheden er netop grundlaget for det kommunale selvstyre, ellers kunne vi ordne det hele ved en statslig datamaskine. Men det er derfor, man ikke må sætte dette kommunale apparat ud af kraft, og det er derfor, vi skal være meget forsigtige med herindefra at fastlægge regler, der gør det umuligt for en kommunalbestyrelse at gøre, hvad den anser for at være det fornuftigste i den givne situation.

Naturligvis skal der, som hr. Juul-Madsen siger, handles under ansvar, men ikke ansvar over for folketinget. Der står udtrykke-

ligt, at kommunerne styrer deres anliggender under tilsyn, men ansvaret har kommunerne over for de vælgere, der gider gå ud at stemme på valgdagen ved de kommunale valg. Staten kan komme ind i billedet dér, hvor man ser en kommune bevidst lægge an på at unddrage staten og dermed andre kommuner midler gennem sin grundskyldpolitik. Det kan give ministeren anledning til at sige: hør, her må vist være et eller andet, vi skal se på.

Når industrien er nævnt, vil jeg sige, at dér gør man sig bekymringer uden grund. Industrien vil ganske givet flytte hen, hvor vilkårene alt betragtet er bedst, og man ved da — og det er et forhold, vi ikke kan gøre noget ved — at industrigrundpriserne er vidt forskellige, og vilkårene er vidt forskellige fra kommune til kommune. Man har set kommuner, der næsten forærede industrien grunden for at få den til at flytte til kommunen, og der er andre kommuner, som tager en klækkelig sum hjem på grundpriser; andre lader private klare det.

Derfor tror jeg altså ikke på, at det spiller nogen rolle for industrivirksomhederne med denne forskel, men derimod spiller det en stor rolle for kommunerne. Jeg mener at kunne huske, at overborgmester Urban Hansen engang har oplyst, at 55 pct. af Københavns grundskyldindtægter stammer fra erhvervsvirksomhed. I Gladsaxe ved jeg at tallet er 14 pct. Det er da klart, at man må lægge et andet synspunkt an over for de folk, der måske slet ikke bor i kommunen, men lever af at drive virksomhed i kommunen. Om det er en stor del af dem, der ejer grundene, eller det kun er en lille del, må give to forskellige holdepunkter for en grundskyldpromille, og derfor er jeg sikker på, at Herstederne har ret, når Herstederne siger, det er fordelagtigt for kommunen at gøre sådan, som den gør. Men jeg kan med tal fra Gladsaxe bevise, at det er rigtigt, hvad hr. Enggaard sagde — og hr. Enggaard kender det fra Ballerup — hos os vender højere ejendomsskat den tunge ende nedad.

Vi har lavet en undersøgelse, der viser, at for skatteborgere med under 15.000 kr. vil en højere grundskyldpromille betyde højere skat, især hvis de bor i eget hus, men også hvis de bor i etagelejlighed. For folk i midten, med fra 20.000 kr. op til 40.000 kr., er

[Erhard Jakobsen.]

det ligegyldigt, dér går det lige op; for folk over 40.000-50.000 kr. betyder det en skattelettelse på omkring 10.000 kr. om året, når de bor i eget hus, hvis man lægger en større del af beskatningen over på grundværdierne — vi regnede dengang med 20 promille lagt oven på de 6 promille. Det vil i høj grad betyde, at beskatningen bliver en fordel for de rige, og her spiller naturligvis den fradragsret en rolle, som vi jo ikke i denne forbindelse kan afskaffe, det hører jo hjemme i en langt større diskussion. Altså, det med den tunge ende nedad er rigtigt i Ballerup, er rigtigt i Gladsaxe, men derfor behøver det ikke at være rigtigt i Herstederne, og det er det, man bliver nødt til at være opmærksom på.

Spørgsmålet om sommerhusgrundene, som hr. Enggaard rejste, synes jeg nok vi skulle kunne få tid til at se på i udvalget. Der er nogle uretfærdigheder dér, og vi er alle sammen interesserede i, synes jeg, også på vore beboeres vegne, at de kommuner, der tager imod vores beboere til sommerhusbebyggelse, får ordentlige vilkår for at udvikle kloakker og alle de forskellige ting. Derfor synes jeg da, det er noget, vi godt kunne give os lidt tid til at kigge på i det udvalg, som jeg måske, hr. formand, hermed må foreslå nedsat.

Udvalget kan ikke løse de problemer, der ligger til grund for, at der er forskel mellem kommunerne. Vi kan heller ikke løse udligningsproblemer og sådan noget, men jeg tror i alt fald, at vi, når udvalgsarbejdet er færdigt, vil være enige om at lade være med at lægge yderligere bånd på det kommunale selvstyre; det er gået hårdt nok til inden for det sidste par år.

Juul-Madsen: Jeg vil gerne sige til hr. Enggaard og hr. Gunnar Jensen, at også det konservative folkeparti naturligvis vil være med til i et udvalg at drøfte de særlige problemer, der kan være for sommerhusområderne. Den dobbeltregel, der er i det konservative forslag, hvor vi har en 20 pct. regel som absolut maksimum, er med, fordi der er indbygget fremtid i forslaget, fordi vi erved tager højde for den 15. almindelige vurdering. Det betyder jo ikke så forfærdelig meget, at man fastlægger en grundskyldpromille, der udgør et loft, hvis dette loft bliver

gjort illusorisk i løbet af nogle ganske få år. Men det er klart, at medfører 20 pct. reglen særlige problemer i forbindelse med sommerhusområder, så er vi parat til at drøfte disse problemer. Der kan i denne forbindelse være mange andre ting, der skal tages op.

Jeg takker for indenrigsministerens udtalelse om, at det konservative folkepartis forslag er rummeligt. Det er også min opfattelse. Det er så rummeligt, at det rummer det kommunale selvstyre og giver det muligheder inden for rammer, som vi finder forsvarlige.

Jeg takker endvidere hr. Erhard Jakobsen for hans bekræftelse af, at en høj grundskyldpromille i mange tilfælde ikke kan undgå at vende det, vi kalder den tunge ende, nedad.

Hr. Maigaard siger frejdigt om den grundbeskatning på 80 promille, man har i Herstederne, at dér må man nok højere op. Når talen er om grundskyld, kunne man næsten give hr. Maigaard tilnavnet „den umættelige“. Hr. Maigaard vil altså gå videre, men på et eller andet tidspunkt — og jeg mener, det tidspunkt er nået for længst — må man være hinsides alt det rimelige. Man skal ikke have så forfærdelig stor en grund i Herstederne, for at der er en grundværdi på 75.000 kr., og det vil sige, at med den beskatning, der er derude for øjeblikket, skal der betales 7.500 kr. alene i ejendomsskat af en sådan grund. Det er for mange penge for en folkepensionist, det er også for mange penge for lavtlønsgrupper under pensionistalderen, så her mener jeg, at man fører en asocial boligpolitik, og at man i øvrigt fører — hvad hr. Maigaard jo heller ikke har lagt skjul på — en direkte socialiseringspolitik over skattevejen.

Jeg ser ingen forbindelse mellem den skatteteknik, vi har i form af merværdiafgiften, som nødvendiggør en afgift på fødevarer — disse ting er jo socialt afbalanceret igennem lovgivningen — og så spørgsmålet om skat på jord; der er ingen rimelighed i denne sammenstilling.

I øvrigt har jeg ikke sagt, at jord ikke må beskattes, jeg har bare sagt, at der må være et rimeligt forhold imellem skat på jord og skat på indkomst.

Når hr. Maigaard siger: ja men hvis så hr. Juul-Madsen ville være med til at vedtage, at man ikke kan trække grundskatterne fra,

[Juul-Madsen.]

så kan jeg stille det spørgsmål: vil hr. Maigaard gå med til at lade lejeværdien bortfalde? Der er jo en umiddelbar sammenhæng mellem begrebet lejeværdi på den ene side og begrebet grundbeskatning på den anden side.

Hr. Maigaard siger, at han ikke er parcelhusfjendtlig; nej, der er jo ingen, der vil indrømme, at de er fjendtlige over for en stor gruppe her i samfundet, naturligvis ikke. Men ordet ligusterfascister kan jo kun være gået på de efter vor opfattelse rimelige muligheder, som parcelhusejeren har for det første gennem rentefradraget, for det andet gennem muligheden for at trække grundskylden fra på selvangivelsen og for det tredje gennem sin ret til at protestere imod den beskatning af overskud på lejeværdien, som finder sted efter den nugældende lovgivning. Her er vi på parcelhusejernes side og vil stå sammen med dem i deres kamp for at skabe rimelige, retfærdige vilkår.

Hr. Maigaard undskylder sig med, at skattetrykket i Herstederne er stort. Herstederne har også en stor skatteevne, har en høj gennemsnitsindkomst pr. indbygger, og det er vel en af grundene til, at man laver den høje grundbeskatning. Men man er jo selv herre over skattetrykket, man har heller ikke ligefrem været ude med sparekniven i Herstedernes kommune, og vil man have goderne, må man også betale for dem. Men det er et spørgsmål, om det er rimeligt at sige, at det skal ske ved, at man laver den efter vor opfattelse helt urimelig høje grundbeskatning, som man har i Herstederne.

Jeg skal altså henstille, at det konservative folkepartis rummelige forslag får en god behandling i udvalget.

Enggaard: Indenrigsministeren var i sit andet indlæg inde på spørgsmålet om, at man i det udvalgsarbejde, som forestår, kunne få en belysning af, i hvilket omfang en høj grundbeskatning vender den tunge ende nedad. Jeg takker for det tilsagn, som indenrigsministeren her har givet, for jeg tror, der i høj grad er brug for, at vi får lagt nogle fakta på bordet omkring disse forhold, sådan at man også med henblik på den politiske beslutning rundt i kommunerne kan have et fastere grundlag i disse spørgsmål, end tilfældet har været indtil nu.

Derimod undrede det mig, at indenrigsministeren i sin omtale af udviklingskommunernes særlige problemer — som han erkendte — ikke kom ind på det, jeg lagde op til i mit første indlæg, nemlig at der vel allerede i den resterende del af denne folketingssamling skal ske en ændring af de, jeg tror tre forskellige udligningsordninger, som findes inden for hovedstadsregionen. Det er vel nødvendigt af hensyn til kommunernes budgetlægning i august—september, at lovgrundlaget er skabt allerede inden da. Det drejer sig om den særlige udligning mellem Gentofte, Søllerød, København og Frederiksberg, det drejer sig om afløsningen for erhvervsskatten, som er blevet forlænget og forlænget nogle gange her i tinget, hver gang med den udtrykkelige bemærkning fra forskellig side, at nu var det sidste gang, man forlængede denne udligningsordning. Og det drejer sig om den helt særlige udligning, som blev skabt for et par år siden, og som jævnedes en smule på ulighederne i området, men dog ikke løste problemerne anderledes, end at bl. a. de udviklingskommuner, som man her fra forskellig side har beklaget i dag, stadig er ramt med et væsentlig hårdere skattetryk end andre kommuner i området og end langt hovedparten af landets øvrige kommuner.

Jeg tror, der også ved løsningen af problemet omkring den høje grundskyldpromille i Herstederne, i Brøndbyerne, i Karlebo og andre kommuner ligger en væsentlig baggrund i dette, at vi ikke har løst udligningsproblemet her i regionen.

Det hovedstadsreformudvalg, som afgav sin betænkning i fjor i april måned, og som jeg havde den ære at være medlem af, afgav forslag om en økonomisk udligning, som indebar muligheden for, at ikke mindst udviklingskommunerne kunne hente tilskud og lånemidler af en fælles pulje, som kommunerne i området skulle bidrage til. Jeg tror, at en sammenkædning af problematikken omkring årsagerne til den høje grundskyldpromille i disse kommuner og den manglende udligning er nyttig, og jeg efterlyser hos indenrigsministeren, om vi kan vente et udspil i lovgivningshenseende i denne samling, for det ville være af betydning også for belysningen af disse problemer.

Med hensyn til sommerhuskommunerne kan jeg give tilsagn om, at jeg meget gerne

[Enggaard.]

som jeg var inde på i mit første indlæg, vil være med til at drøfte konkrete forholdsregler, som kan skabe rimeligere forhold for disse kommuners indkomst. Jeg tror ikke, at en tillægsgrundskyld, som hr. Gunnar Jensen var inde på, absolut behøver at være den rigtigste løsning af problemet, men jeg er forholdsvis fordomsfri med hensyn til at skabe en løsning af det. Jeg tror, som jeg sagde før, at en mere generel regel om overførsel af en passende andel af sommerhusejerens kommuneskat fra hans bopælskommune til sommerhuskommunen vil være en rimeligere vej, og den vil også kunne yde et bidrag med hensyn til udligning imellem de vanskeligt stillede kommuner og en række af de allerbedst stillede kommuner her i landet.

Hr. Erhard Jakobsen var flere gange inde på det kommunale selvstyre. Den tankegang, der ligger i dette, kan jeg da i vid udstrækning dele, men jeg ønsker at føje til, at det kommunale selvstyres begrænsning må ligge dér, hvor man med flertalsbeslutninger i kommunerne rammer mindretal urimeligt. Jeg tror, det er væsentligt at have for øje, at selv om hr. Erhard Jakobsen atter og atter fastslår, at ansvaret for sådan en ting som grundbeskatning må ligge inden for kommunens grænser, så hjælper det ikke så kolossalt meget, det kan ikke vende op og ned på det politiske system i en kommune, hvis man rammer et mindretal, navnlig hvis det er et lille mindretal. Og jeg har indtryk af, at ikke mindst i Herstedernes kommune, som jo bestandig bruges som eksempel i disse anliggender, er der tale om, at et meget stort flertal i kommunen rammer et ret lille mindretal af kommunens beboere. Det føler jeg ud fra en retfærdighedsbetragtning er forkert; også i et sådant tilfælde må det være berettiget, at man sætter en ganske lille begrænsning ind i kommunernes selvstyre for at varetage et mindretals berettigede interesser.

Jeg skal med disse ord endnu en gang anbefale, at vi i det kommende udvalgsar-

bejde går i dybden med disse problemer, og jeg føler mig overbevist om, at erkendelsen af, at det er rigtigt, at der gøres noget imod de urimeligheder, som er indtrådt i en række kommuner, vil brede sig. Og jeg tror stadig, at vi opnår et hensigtsmæssigt resultatet, uanset at der jo af et flertal af partier i dag ikke har været vist den allerstørste forståelse for problemet.

Gunnar Jensen: Ministeren lovede at ville skaffe materiale til belysning af, hvorvidt grundskatter vender den tunge ende nedad, og jeg vil hilse med tilfredshed, at vi kan få sådanne oplysninger frem. Der er et meget stærkt behov derfor. Det er mit indtryk, at en mængde kommunalbestyrelser rundt omkring i landet på mere eller mindre videnskabelig eller mere eller mindre fast grund har beregnet, hvordan det nu ligger med forholdet mellem grundskatter og skat på indkomst. Men når man så har fundet frem til et eller andet forhold — det har man også været inde på tidligere i dag — så tænker vedkommende kommunalbestyrelsesmedlemmer eller politikere sådan: ja, når det gælder for min kommune, hjemme hos mig, så må den regel da gælde alle andre steder også. Og den tanke er nemlig ikke korrekt. Derfor ville det være rigtigt, hvis man kunne få et virkeligt helhedsindtryk af, hvordan det egentlig virker, hvilket tryk det giver under den ene eller den anden form.

Hr. Enggaard sagde i sin afslutningsbemærkning, at han var fordomsfri med hensyn til tillægsgrundskylden, og alene det er dog en væsentlig baggrund for forhandling. Jeg skal heller ikke her, som jeg sagde i mit første indlæg, lægge mig fast på noget i den retning, men hvis man skal ind på at løse disse ting, så må man nok forudse, at det er nødvendigt at få disse oplysninger fra indenrigsministeriet først, sådan at man bliver i stand til at bedømme hele sagen.

Til sidst kan jeg lige nævne, at hr. Enggaard var inde på, at man i Herstederne lod et flertal ramme et mindretal, og det fandt hr. Enggaard forkert. Ja, det er en af de

[Gunnar Jensen.]

ting, som man generelt siger, men det må dog være afgørende, om man ved om dette mindretal, at det er i stand til at bære disse byrder, om det er en retfærdig handling over for dem, for hvis de er i stand til at bære dem, netop fordi dette mindretal er økonomisk stærkere end de andre, kan man jo ikke sige, at det er forfølgelse af et mindretal. Altså må man kende baggrunden for mindretallet, og det mindretals baggrund kender jeg ikke; jeg synes, det er forkert at udtale sig konkret om en bestemt kommunes forhold, når man ikke kender de konkrete forhold i den pågældende kommune.

Maigaard: Indenrigsministeren var inde på, at det kunne være en opgave for staten at gribe ind, hvis man gennem høj grundskyld unddrog sig statskat, for så var det et statsproblem, man havde med at gøre. Det er det vel på mange måder, og dér vil jeg igen pege på, at det rigtigste, det nemmeste vel ville være, at grundskylden ikke var fradragsberettiget. Jeg lagde mærke til, og det synes jeg dog var en fornuftig tanke, at ministeren i denne sammenhæng talte om nedslag i skat i stedet for i indtægt.

Den anden ting, som glædede mig meget i indenrigsministerens indlæg, var erkendelsen af, at erhvervene skal bidrage, og at det altså må ske gennem grundskylden. Det får mange brikker på plads, når man ser det i praktisk arbejde.

Til hr. Juul-Madsen har jeg tre bemærkninger. Hr. Juul-Madsen mente, at jeg var umættelig i mit standpunkt, altså i mit ønske om at forhøje grundskylden. Det er muligt, men jeg vil godt gøre opmærksom på, at denne umættelighed også gælder hr. Juul-Madsens partifæller f. eks. i Herstedernes kommune. De kender problemerne i praksis, de har skoen på, de er saglige folk, og de støtter den politik og har stemt for den før.

Dernæst er der spørgsmålet om dette parcelhuselement, som hr. Juul-Madsen meget, meget gerne vil have stærkt frem. Jeg vil godt bekende, at jeg er tilhænger af socialisering — det skal der ikke være nogen som helst tvivl om — men jeg mener ikke, at socialisering over beskatningen er en særlig god metode, og jeg mener ikke, at folks boliger er noget rimeligt socialiseringsobjekt. Jeg er væsentlig mere interesseret i banker,

forsikringsselskaber og sparekasser og den slags; at folk ejer deres eget hus, synes jeg er meget, meget rimeligt, det er en god og ordentlig form. Det, jeg har imod det, som foregår herhjemme, er, at man kan tjene så mange penge på stigningerne, og at man får dette skattefradrag. Det er dér, min indvending ligger, men ikke på denne ting, at man kan eje sit hus og selv bestemme, hvordan det skal være. Bestemt ikke.

Ordet ligusterfascister — jeg synes nemlig, at diskussionen her har en saglig behandling behov, så derfor vil jeg godt tage fat på dette med ligusterfascisterne, så vi kan få det lidt til side — er brugt om et forslag, som er fremlagt i valgkampen om bedre fradragsordninger end de eksisterende for parcelhusejerne. Jeg skal komme tilbage til det ved anden behandling, hvor jeg skal have pressereferaterne med; så tror jeg, vi på en solid basis kan diskutere dels udtrykket ligusterfascist og ikke mindst hr. Juul-Madsens anvendelse af udtrykket. Det har en drøftelse behov.

Hr. Juul-Madsen endte med at erklære, at han stod på parcelhusejernes side i deres kamp. Det var vist sådan, ordene faldt. Dér vil jeg sige, at der er mange problemer i forbindelse med denne grundskyld, der er f. eks. dette, at jo højere indtægt man har, jo større hus man har, des mere fordel drager man af beskatningen. Jeg vil ikke bestride, at der er problemer med grundskylden, som der er problemer med så meget andet, men hvis hr. Juul-Madsen generelt vil hævde, at hans standpunkt er på parcelhusejernes side, så tager han fejl. Hr. Juul-Madsen er parcelhusfjendsk i det, han lægger op til.

Men jeg synes, det er væsentlig mere frugtbart at prøve at lægge sagen op på den måde, hr. Enggaard var inde på, fordi han meget rigtigt så det sådan, at den høje grundskyld hænger sammen med et udligningsproblem. Det er i denne sammenhæng, tingene skal ses, og jeg tror, at hvis man kan føre udvalgsforhandlingerne ud fra det sigte, vil det blive et særligt udmærket arbejde.

Hr. Enggaard var meget, meget bekymret over, at et stort flertal rammer et mindretal inden for kommunens grænser. Jeg er bekymret over, at et stort flertal her rammer et lille mindretal af kommuner helt urimeligt med de meget, meget u hensigtsmæssige og

[Maigaard.]

dårlige ordninger, som vi har for udviklingskommuner, og som jo ikke blev bedre af det, den borgerlige regering lavede. Jeg gentager, og jeg vil godt drøfte det i givet fald ved anden behandling, at den måde, man lavede kreditloftet på, den måde, man lavede skatteloftet på, helt uanset hvad man mener om institutterne, var en meget, meget uhensigtsmæssig og skrivebordsorienteret måde at gøre det på.

Indenrigsministeren (Egon Jensen): Jeg skal kun gøre et par enkelte bemærkninger.

Hr. Juul-Madsen var temmelig elegant i sine udtalelser; jeg skulle have sagt, at det konservative forslag var rummeligt, og hr. Juul-Madsen tilføjede endda: så rummeligt, at der var plads for folkestyret. Jeg sagde ordret: det er mere rummeligt end venstres forslag. Der lå ingen anden vurdering end dette i det.

Jeg vil gerne sige til hr. Enggaard, at når jeg ikke kom nærmere ind på udligningsordningen, hverken spørgsmålet om erhvervs-skatteafløsningen eller spørgsmålet om den særlige udligningsordning eller hovedstadsreformen, så er det, fordi det måske nok har sammenhæng med dette — det vil jeg ikke på nogen måde bestride — men det er jo ikke den sag, vi diskuterer i dag, og hvis man skal diskutere disse problemer i udvalget, tror jeg nok, det bliver på et lidt forkert sted. Det er klart, at forhandlingerne vil komme til at berøre disse problemer, men ikke i almindelighed.

(Kort bemærkning).

Juul-Madsen: Jeg vil gerne give den oplysning til hr. Maigaard vedrørende mine konservative partifællers stilling i Herstederne til grundskyldpromillen på de 80 — eller rettere sagt: jeg vil give den oplysning til det høje ting, for hr. Maigaard kender den jo nok — at de konservative derude indgik et kompromis med socialdemokraterne for at undgå en endnu højere grundskyldpromille, idet hr. Maigaard og hans venner havde ønsket den højere. Det er baggrunden for det, der skete, og mine partifæller derude er i øvrigt helt enige med mig i det lovforslag, det konservative folkeparti her har fremsat.

Vi må vist fortsætte den øvrige diskussion i udvalget. Jeg tror, jeg ved anden behandling kan komme med et citat fra et af bladene derude, hvor hr. Maigaard har udtalt, at han ikke var ked af, at man socialiserede ejendomsværdierne ad skattevejen. Jeg vil gerne sige, at med henblik på, om hr. Maigaard mener, at jeg er parcelhusejerfjendsk eller ej, er jeg tilfreds med parcelhusejernes vurdering af de synspunkter, jeg her har givet udtryk for.

Formanden: Jeg henstiller, at man samler bemærkningerne fortrinsvis om lovforslagene.

(Kort bemærkning).

Maigaard: Jeg skal kort sige, at det står fast, at der altså er konservative, som kender problemerne i praksis, og som stemmer for grundskyldpromiller på 80, og for det andet, at jeg tror, at de parcelhusejere, som betaler grundskyldpromiller på 80, meget skulle have sig frabedt at betale et tilsvarende beløb i direkte beskatning.

(Kort bemærkning).

Enggaard: Jeg skal til hr. Gunnar Jensen kun sige dette, at hans synspunkt, at han ville se nøjere på, om det var muligt for det mindretal, jeg omtalte, i en sådan hårdt beskattet kommune at bære en sådan beskatning, tror jeg vil lede hr. Gunnar Jensen til den erkendelse, når vi får tallene på bordet, at et sådant mindretal rammes urimelig hårdt. Jeg ved, at hr. Gunnar Jensen har særlig indsigt i regnskabsforhold og i særlig grad vel forhold inden for landbruget og dyrkningen af jord; derfor kan jeg blot henstille til overvejelse, om hr. Gunnar Jensen tror, at 80 promille beskatning af en vurdering på 15.000 kr. pr. ha er en realistisk baggrund for at drive et erhverv i længere tid på et sådant sted.

Jeg skal derefter kun afslutningsvis konstatere, at indenrigsministeren ikke i dag har kunnet give nogen oplysning om, hvorvidt regeringen agter at fremsætte forslag til en ændring af udligningsordningen i hovedstadsområdet i indeværende samling.

(Kort bemærkning).

Gunnar Jensen: Hr. Enggaard siger, at med det kendskab, jeg har til landbruget,

[Gunnar Jensen.]

må jeg vide, at det ville være en dårlig tjeneste at gøre dem at fastsætte en høj grundskyldpromille. Ja men det var ikke det, jeg nævnte i mit indlæg; det var dette, at man ikke generelt på forhånd kunne sige, at et mindretal altid var dårligt stillet, hvis man havde en høj grundskyldpromille. Man må kende forholdene i den enkelte konkrete kommune for at kunne afgøre det. Hvis man derefter i udvalget kommer med oplysninger, der viser, at der i den enkelte kommune er et mindretal, som rammes, all right, så er jeg parat til at diskutere — hvad jeg også har givet udtryk for — men jeg vil ikke have, at man bare generelt siger, at den og den kommune, som har en høj grundskyldpromille, har et mindretal, som man altid vil dunke i hovedet, derigennem at man har den høje grundskyldpromille.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om statens overtagelse af musikkonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg.

Valgt blev: *Marichen Nielsen, Albertsen, Svend Erik Andersen, Ewald Kristensen, Tove Lindbo Larsen, Lone Nielsen, Søgaard, Per Dich, Kristine Helberg, Adam Møller, Ellen Strange Petersen, Knud Østergaard, Merete Bjørn Hanssen, Kaj V. Andersen, Mette Madsen, Meta Ditzel og K. Helveg Petersen.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at *Ninn-Hansen* har ønsket at udtræde som stedfortræder i skat-

teudvalget. Til ny stedfortræder har vedkommende gruppe udpeget *Juul-Madsen*, der herefter er valgt.

Medlem af folketinget Robert Christensen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Mener ministeren, at 5 øre pr. km er en passende godtgørelse for befording med eget befordringsmiddel, når lærlinge søger lærlingskoler?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 14. januar, kl. 11 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et institut for almen medicin [af Nathalie Lind m. fl.].

2) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om fastsættelsen af offentlige standarder og normer for det offentliges serviceydelser [af Simonsen m. fl.].

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme [af Henry Christensen m. fl.]

og
forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Loft over grundskyldpromillen) [af Juul-Madsen m. fl.].

Mødet hævet kl. 15.02.

37. møde.

Fredag den 14. januar kl. 11.

Formanden: Medlem af folketinget Poul Schlüter har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren tage skridt til en reduktion af personaleforbruget ved socialforskningsinstituttet samt til, at omfanget af instituttets virksomhed præciseres nærmere ved lov?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et institut for almen medicin [af Nathalie Lind m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. VII) findes i tillæg A. sp. 455, fremsættelsen i tidende sp. 664).

Forslaget sættes til forhandling.

Undervisningsministeren (Knut Heinesen): Jeg har med stor interesse studeret det fremsatte forslag om oprettelse af et institut for almen medicin og ikke mindst bemærkningerne til forslaget, og jeg er med forslagsstillerne ganske enig i, at man med bekymring må konstatere, hvad jeg vil kalde en svigtende og ikke alene en stagnerende tilgang til almen praksis. Jeg er også enig i, at både af samfundssundhedsmæssige og samfundøkonomiske grunde er det vigtigt at bevare og styrke tilgangen til almen praksis.

Som bekendt blev der i 1967 indført en ny studieordning for det lægevidenskabelige studium. Ved de nye bestemmelser har man tilstræbt at forkorte studietiden, der efterhånden var blevet relativt for lang, dels ved en mere effektiv tilrettelæggelse og intensivning af undervisningen, dels ved at

henlægge en del af uddannelsen til efter embedseksamen.

Ved den nye studieordning har man indført faget socialmedicin i studiets anden del. Efter den tidligere studieordning af 1954 indgik undervisningen i socialmedicin som led i undervisningen i retsmedicin og hygiejne og i nogen grad den kliniske undervisning. Ved undervisningen i socialmedicin lægges der vægt på teoretiske og sociale aspekter, på medicinalstatistik, læge- og sygehusvæsen, sociale sikringsordninger, omsorgsforanstaltninger og medicinske foranstaltninger under svangerskab og opvækst samt for handicappede, kronisk syge og gamle, og desuden er der tilvejebragt mulighed for, at den 1 månedes obligatoriske undervisning på et specielt område, som påhviler de studerende efter disses eget valg, også har kunnet gives under såkaldt praktikant-tjeneste hos en alment praktiserende læge. Der gives således under studiet de studerende en grunduddannelse ikke alene i de teoretiske, men i et vist omfang også i de kliniske problemer.

Københavns universitet har netop for at tilgodese en udvikling af undervisningen og forskningen i almen praksis på finansloven forslaget for 1972-73 ansøgt om oprettelse af yderligere et professorat i socialmedicin med almen praksis som speciale, og på forslaget til finansloven for finansåret 1972-73 har undervisningsministeriet søgt om 9 professorater til Københavns universitet, og det nævnte professorat indgår blandt disse. Forudsætningen for oprettelse af et professorat som det omtalte — og dette gælder naturligvis også oprettelsen af ethvert andet nyt professorat — er, at universitetet inden for rammerne af sit budget og sine personalerammer hertil har afsat de fornødne beløb og det fornødne personale, således at professoratet kan fungere efter sin hensigt, og det går jeg ud fra som en selvfølge også er tilfældet i denne sag.

Jeg ved, at socialmedicinsk institut gennem nogen tid har fremsat ønsker over for fakultetet om ansættelse af lektorer og andre undervisere i almen medicin, og en imødekommelse af disse ønsker i nødvendigt omfang går jeg ligeledes ud fra vil finde sted. Jeg vil således finde det værdifuldt, at navnlig alment praktiserende læger inddrages i undervisningen af studenterne.